

18 oktober 1985,
nummer 95/96

EXPRESSE

redactie: H.F. Heijmans, drs. L.M.L.H.A. Hermans, P. Kronenberg; eindredactie: J.J. Metz;
redactie-adres: Postbus 20018, 2500 EA 's-Gravenhage, tel. 070-614911; organisatie: J.N.J. van den Broek;
abonnementsadministratie: algemeen secretariaat VVD, postbus 19027, 2500 CA 's-Gravenhage, tel. 070-614121;
abonnementsgeld: f 50,- per jaar; vormgeving en druk: Hofstad Druktechniek bv, Zoetermeer

Ingekorte bijdrage van VVD- fractievoorzitter drs. Ed H.T.M. Nijpels aan de Algemene Politieke en Financiële Beschouwingen, 15 oktober 1985.

INHOUDSOPGAVE

VOORUITGANG IS WEER MOGELIJK

1. Inleiding en politieke analyse.
2. Staat en samenleving.
3. Economie.
4. Zorg en maatschappelijke infrastructuur.
5. Buitenland.
6. Slot: de toekomst ziet er voor iedereen beter uit.

1. INLEIDING EN POLITIEKE ANALYSE

1.1 Inleiding

Voor de welvaart en vooruitgang van een samenleving is het van groot belang dat op structurele veranderingen tijdig en doeltreffend wordt gereageerd. Wanneer dat niet gebeurt, is een vaak langdurige stagnatie het gevolg. Een tijdige en doeltreffende reactie wordt allereerst geëist van de burgers zelf. De individuele verantwoordelijkheid, waarop de VVD de burgers wenst aan te spreken, wordt in een overgangsfase zwaar op de proef gesteld. Creativiteit en een actief vermogen tot vernieuwing zijn noodzakelijk om de maatschappelijke ontwikkelingen bij te benen. De ene mens is het meer gegeven zich in te stellen op een nieuwe tijd dan de andere. Maar voor allen geldt, dat het maatschappelijke klimaat veel kan bijdragen aan het vermijden van ernstige kortsluitingen. Na de Tweede Wereldoorlog hebben wij een ongekende periode van opbouw en vooruitgang meegemaakt. Iedereen zette de schouders eronder. De fundamenten van de huidige welvaart zijn toen gelegd. Wij zijn de oudere generatie daar dankbaar voor.

We weten allemaal hoe het de afgelopen twintig jaar gegaan is. De noodzaak tot het inhoud geven aan de eigen verantwoordelijkheid van de burger werd niet meer essentieel geacht en steeds meer werd die individuele verantwoordelijkheid afgewenteld op de overheid. Particulier initiatief werd steeds meer ontmoedigd, de bereidheid tot het dragen van risico verminderde snel. De prijs, die Nederland daarvoor heeft moeten betalen, was en is hoog.

In de periode 1973 tot 1983 is de werkloosheid verviervoudigd, het financieringstekort verzevenvoudigd, het aantal faillissementen verdrievoudigd, zijn de collectieve uitgaven verdrievoudigd, de rentelasten op de staatsschuld verzesvoudigd en de collectieve lasten tweëneenhalf keer zo hoog geworden. Tal van onevenwichtigheden kregen de kans voort te woekeren. Het recept, dat daarvoor verantwoordelijk was, heette de „maakbaarheid van de samenleving". Op

tal van terreinen, of het nu ging om het bevorderen van het welzijn van de mensen of om de introductie van nieuwe technieken of om de sociaal-economische sector, werd het recept toegepast. Het resultaat was in alle gevallen hetzelfde: de stagnatie werd niet overwonnen, maar verergerd. Dat recept was en is het recept van de PvdA. De heer Den Uyl constateerde in 1973: „Het zal nooit meer worden, zoals het vroeger was." Daaruit sprak een uit historisch oogpunt diepe en intensieve beleving van de omstandigheden toen. De historische fout van Den Uyl en de PvdA was echter, dat men het bij die constatering heeft gelaten.

Daartegenover stelde de VVD al in een heel vroeg stadium, dat de tering naar de nering moest worden gezet en dat niet alle problemen door overheidsingrijpen verzacht, laat staan opgelost konden worden. Het recept van de PvdA heette toen in brede kring vooruitstrevend, progressief te zijn. We weten nu wel beter. Het beleid zoals de VVD dat toen voorstelde was zijn tijd vooruit. Pas in 1982, toen de VVD een geweldige overwinning bij de verkiezingen boekte, werd in volle omvang duidelijk dat de bevolking dat oude recept niet meer doeltreffend vond. De bevolking wenste een daadkrachtig beleid, dat zou afrekenen met de stagnatie en dat weer vooruitgang mogelijk zou maken. Dat beleid, dat sterk door de VVD beïnvloed werd, is gevoerd en met succes.

Inmiddels is de stagnatie overwonnen, zijn vernieuwingen in gang gezet en is verdere vooruitgang weer mogelijk. Van een statische samenleving zijn we aan het overschakelen naar een dynamische samenleving. Die overschakeling gaat echter niet vanzelf.

Die vergt van burgers, van bedrijfsleven, van hogere en lagere overheden een geweldige krachtsinspanning. Die vraagt vooral ook om een mentaliteit, om de wil om het anders en beter te doen. Die wil is niet afdwingbaar, dat staat buiten kijf. Zo'n krachtsinspanning is alleen maar te realiseren als de burger erin gelooft, als het als noodzakelijk, als vanzelfsprekend wordt ervaren. De overheid, zowel lagere als hogere, speelt daarbij een belangrijke rol. Het moderniseren van onze samenleving, het vergroten van de vrijheid van ondernemingsgezinde burgers, zonder essentiële voorzieningen aan te tasten, zonder de solidariteit met de zwakken in de waagschaal te stellen, slaagt alleen maar als het politieke bedrijf de noodzaak van aanpassing niet alleen onder ogen durft te zien, maar ook wenst uit te dragen aan de burger.

1.2 Politieke analyse

Een nadere beschouwing van internationale en nationale ontwikkelingen lijkt de algemene conclusie te rechtvaardigen dat Nederland een periode van stagnatie achter zich laat en een periode van vernieuwing is ingegaan. Bij de Algemene Beschouwingen van vorig jaar heb ik erop gewezen dat de individuele mens, deel uitmakend van uiteenlopende samenlevingsverbanden, centraal is komen te staan

in hoogontwikkelde samenlevingen. Dat mensen in een pluriforme samenleving verlangen dat recht gedaan wordt aan hun onderlinge verschillen in tal van opzichten.

Ook heb ik er vorig jaar op gewezen, dat in een samenleving als de onze alles met alles samenhangt, dat het geheel een breekbare constructie van samenstellende delen is. Dat simpele oplossingen voor grote maatschappelijke kwalen niet bestaan. Dat de toegenomen onzekerheid over de uitkomsten van het proces van herstructurering de behoefte aan inzicht in en een consistente visie op mogelijke toekomstige ontwikkelingen vergroot. Dat de techniek weer in een positief daglicht staat. En dat de samenhang in de wereld zo groot is geworden, dat het noodzakelijk is voortdurend mogelijkheden voor en grenzen van het eigen land te verkennen en er rekening mee te houden. Deze analyse geldt uiteraard nog steeds. Het verschil met vorig jaar betreft dan ook niet het fundament van onze analyse, maar meer de taxatie van de fase waarin ons land zich bevindt.

Dat de gesignaleerde veranderingen ingrijpende gevolgen hebben voor onze samenleving en de bestaande instituties, is duidelijk. Het hangt echter van de fase van ontwikkeling af welke beleidsreactie van de overheid geboden is. De periode van vooral economische stagnatie vergt een gedisciplineerd financieel-economisch beleid en een vergaande matiging van de kant van de burger. Overgang naar een andere fase, namelijk van toenemende groei, vergt niet het loslaten van het in gang gezette beleid, maar het doorzetten ervan in combinatie met begeleidende structurele veranderingen in de samenleving. Daarmee treedt er voor Nederland en andere landen een nieuwe fase in, namelijk die van modernisering. Naar de opvatting van de VVD zijn er door dit kabinet vele goede impulsen tot vernieuwing gegeven, maar moeten er nog veel meer volgen.

2. STAAT EN SAMENLEVING

2.1 Grote operaties

In de opvattingen over de verhouding tussen staat en samenleving is een duidelijke ontwikkeling waar te nemen richting minder overheidsbemoedening. De grote operaties worden in toenemende mate als noodzakelijk gezien voor het moderniseren van onze instellingen. De moeite, die het echter kost om iedere groepering op het eigen terrein iets te laten inleveren of te doen veranderen, is niet gering. Maar het valt niet te ontkennen, de wil tot verandering bij velen groeit en vanuit de politiek en ambtenarij wordt daarbij, zij het nog traag, aangesloten. Er is een lange mars door de Nederlandse overheidsinstellingen noodzakelijk, om de burgers te bevrijden van overbodige adviesculturen, regeltjes, centralisme en onkosten. Het is ons volstrekt duidelijk dat de grote operaties een uiterst noodzakelijk complement vormen van het economisch structuurbeleid. Een flexibele economie met een hoge groei vraagt een kleine, efficiënte en flexibele overheid. Er is de afgelopen jaren in dit opzicht veel op de rails gezet. Wel lijkt het zo te zijn dat de trein op sommige sporen nog een extra duwtje nodig heeft. Maar ik geef het graag toe: een succesvolle uitvoering van de grote operaties is minstens zo moeilijk als de uitvoering van het economische structuurbeleid. In dat licht bezien mogen wij niet ontevreden zijn.

2.2 Maatschappelijke werkelijkheid en bestaande regelgeving

In het laatste deel van deze kabinetsperiode wachten twee immateriële kwesties, die de VVD van groot belang acht, op besluitvorming in kabinet en parlement. Ik doel op de anti-discriminatiewetgeving en op een wettelijke rege-

ling van het euthanasie-vraagstuk.

De verwerpelijkheid van het maken van ongerechtvaardigd onderscheid, op welke basis dan ook, staat nauwelijks ter discussie in onze samenleving. De wetgever dient daarop in te spelen door groepen, die in de knel zitten of dreigen te komen, een middel tot zelfverdediging te geven. Zo'n middel is een brede anti-discriminatiewet. Het kabinet is er helaas niet uitgekomen. Dat betreuren wij, maar het is verstandig dat het kabinet dat ruiterlijk heeft toegegeven en daarmee de weg vrij heeft gemaakt voor een initiatief vanuit deze Kamer. Ik heb waardering voor de wijze, waarop de Minister-President dit vraagstuk heeft benaderd. Door enerzijds aan te geven dat het vraagstuk in politieke zin thans een vrije kwestie is, en anderzijds te benadrukken dat een oplossing van deze kwestie een bundeling van intellectuele krachten vergt, heeft hij het belang van stevige anti-discriminatiewetgeving nog eens onderstreept. De VVD-fractie zal zich tot het uiterste inspannen om nog dit jaar met een eigen initiatief-voorstel te komen, bij voorkeur zoveel mogelijk samen met andere fracties. Daarnaast juichen wij het toe dat het kabinet heeft toegezegd de strafrechtelijke bepalingen inzake discriminatie te willen uitbreiden en aanscherpen. Daarmee toont de overheid haar betrokkenheid bij en verantwoordelijkheid voor de bestrijding van discriminatie in onze samenleving.

Met het verschijnen van het rapport van de staatscommissie is ook het euthanasievraagstuk in een stroomversnelling gekomen. De vraag waar kabinet en Kamer thans voor staan, is of in deze kabinetsperiode tot wetgeving moet worden overgegaan.

Voor het standpunt om thans tot wetgeving over te gaan, pleiten ons inziens vijf argumenten.

1. Maatschappelijk gezien, is de tijd voor een wettelijke regeling van het euthanasievraagstuk meer dan rijp. Alle publieksonderzoeken van de laatste jaren zijn in dat opzicht ook duidelijk.
2. Uitstel van de parlementaire discussie tot na de formatie van een nieuw kabinet lost niets op. De standpunten van de drie grote fracties zijn immers nu reeds bekend en gezien de ontwerp-verkiezingsprogramma's zijn daarin geen wijzigingen te verwachten.
3. Het zou een bewijs van onvermogen zijn als politici de euthanasieproblematiek zouden blijven afschuiven naar de rechterlijke macht.
4. De staatscommissie heeft genoeg materiaal aangedragen om evenwichtige besluitvorming mogelijk te maken.
5. Het zou een slechte zaak zijn als een wettelijke regeling van de euthanasie een even slepende kwestie zou worden als de discussie over de legalisering van abortus.

De staatscommissie suggereert in haar rapport om van het euthanasievraagstuk in het parlement een vrije kwestie te maken. De VVD onderschrijft die opvatting. Op deze wijze wordt er ruimte geschapen voor de verscheidenheid van opvattingen, die daarover binnen politieke partijen leven. Ik zou nog eens willen benadrukken dat in de ogen van mijn fractie het standpunt van de mensen, die euthanasie volledig afwijzen, ten volle dient te worden gerespecteerd. Maar van de wetgever mag verwacht worden dat wettelijke regels worden aangepast aan de rechtsovertuiging van een overgrote meerderheid van het Nederlandse volk. De meerderheidsopvatting van de staatscommissie biedt in de ogen van de VVD daarvoor voldoende basis.

2.3 Lagere overheden

De financiële positie van de lagere publiek-rechtelijke lichamen, met name die van de gemeente, blijft ons grote

zorgen baren. Buiten kijf staat dat ook de lagere overheden hun aandeel in de ombuigingen van de collectieve uitgaven voor hun rekening moeten nemen. Maar de cijfers overziend, lijkt er sprake te zijn van een „duale” ontwikkeling, waar het gaat om de groei van de rijksuitgaven enerzijds, en de groei van de uitgaven van de overige publiekrechtelijke lichamen anderzijds.

Daar waar de overheidsinvesteringen de afgelopen jaren een forse terugloop te zien hebben gegeven, zou een herhaling van de Polak-ronde uit het verleden mogelijkerwijs een goed middel kunnen zijn om de investeringen een impuls te geven. Zoals bekend, wordt in de Polak-ronde via een extra donatie aan het gemeentefonds rente en aflossing van leningen voor investeringen gegeven.

Overigens, waardering voor het feit dat het kabinet de motie de Vries-Nijpels, die vroeg om een halvering van de profijt kortingen, heeft uitgevoerd. In het beeld van de financiële positie van de gemeenten, nemen de grote steden een nog zorgelijker positie in. Er vindt daar veelal een opeenhoping van problemen plaats, zoals bijvoorbeeld criminaliteit, drugsgebruik, woonproblemen en niet te vergeten de kosten ten behoeve van de bijstand. De cumulatie van de problemen in de grote steden is in het Schuytrapport overduidelijk aangetoond. Tevens bevat dat rapport mogelijke wijzen van aanpak. Vanwege de vele problemen hebben met name de grote steden dagelijks te maken met een geweldige hoeveelheid bureaucratisch werk. Een deel van de oplossing zou naar de mening van de VVD gevonden moeten worden in een drastische vermindering van de bureaucratiekosten. Daartoe zouden in een brede rijksbijdrage de afzonderlijke financiële regelingen moeten worden ondergebracht.

2.4 Veiligheid

Na de recente behandeling van het plan voor een samenhangende en intensievere bestrijding van kleine en grote criminaliteit, is duidelijk geworden dat, waar CDA en PvdA vorig jaar nog aarzelingen hadden om de VVD-motie terzake te steunen, het criminaliteitsplan van het kabinet nu door een brede meerderheid in deze Kamer wordt gesteund. Ook op dit punt is de voorttrekkersrol van de VVD niet zonder resultaten gebleven.

3. ECONOMIE

Als er één ontwikkeling is, die de laatste tijd op de voorgrond treedt, dan is dat het opmerkelijke herstel van de Nederlandse economie.

De president van de Nederlandsche Bank, de heer Duisenberg, zegt daarover in het jaarverslag over 1984: „Het in 1983 begonnen herstel van de Nederlandse economie heeft in 1984 doorgezet en zal, naar het zich laat aanzien, in 1985 verder gaan. Getrokken door de export, breidde de groei van de economische activiteit zich allengs verder uit, ook over sectoren die in mindere mate van de uitvoer van goederen en diensten afhankelijk zijn... Ook in vergelijking met andere EG-landen was het Nederlnadse herstel behoorlijk aan de maat.” (einde citaat)

3.1 Het economische structuurbeleid

In het begin van de jaren tachtig leek ons land regelrecht op een catastrofe aan te sturen. De burgers in dit land werden er moedeloos van en er heerste een duidelijk pessimisme over de toekomst van onze welvaart. Ten aanzien van de overheidsfinanciën kwamen in 1981, de informateurs van PvdA-huize, de Galan, en Halberstadt, die het toenmalige CDA-PvdA-D'66-kabinet al moesten repareren voordat het aan het uitspreken van de regeringsverklaring toe was gekomen, tot de conclusie dat deze onbeheersbaar waren gewor-

den. Bij de verkiezingen van 1982 maakten de burgers in overgrote meerderheid duidelijk dat zij nu eindelijk een daadkrachtig beleid wensten. Dat beleid werd op hoofdlijnen geformuleerd in het zo vaak, maar ten onrechte, verhuisde regeerakkoord. Er werd een heldere lijn uitgezet, gericht op sanering en daarmee doorbreking van de stagnatie in ons land.

De sanering van de overheidsuitgaven en de terugdringing van de verstikkende collectieve sector is een onmiskenbaar succes en moet worden volgehouden. Het herstel van de marktsector is duidelijk een eind op de goede weg. Dat is voor een belangrijk deel te danken aan de bereidheid tot matiging van de werknemers én aan het gevoerde beleid van dit kabinet.

In de periode 1983 tot en met 1986 zullen ongeveer 250.000 personen meer aan de slag gekomen zijn dankzij vervroegde uittreding, arbeidstijdverkorting, maar vooral door deeltijdarbeid. Ook ten aanzien van het „derde spoor”, namelijk bevordering van de werkgelegenheid, kan de conclusie niet anders zijn dan dat het beleid in een aantal opzichten succesvol is. Maar laat er geen misverstand over bestaan, hoewel het veel beter gaat, mag én kan niemand tevreden zijn met de hoge werkloosheidscijfers van nu. Ons inzicht in de werkloosheidscijfers is overigens nog steeds vrij beperkt. Wie zoeken nu precies welk werk en hoeveel zijn dat er? Nader onderzoek hiernaar, in combinatie met studie naar moeilijk vervulbare vacatures, zoals die van het KNOV onlangs, zal hierop een antwoord dienen te geven. Ik hoor daar van het kabinet graag meer over.

3.2 Kanttekeningen bij het beleid voor 1986

Het is van het grootste belang dat in het werkgelegenheidsbeleid van het kabinet met voorrang aandacht wordt gegeven aan twee probleemgroepen, te weten de jongeren met een beperkte scholing en de langdurige werklozen. Twee groepen overigens die elkaar overlappen. In 1985 zijn zo'n 250.000 mensen twee jaar of langer werkloos. Het percentage langdurig werklozen is van 8% in 1981 gestegen tot 33% in dit jaar. Dat betekent een steeds groter en harder wordende kern van mensen, die geen schijn van kans meer hebben op de arbeidsmarkt. Het enige lichtpuntje in deze zorgelijke situatie is, dat het aantal jeugdige, langdurig werklozen langzaam maar zeker afneemt, mede dankzij de programma's die daarvoor door dit kabinet zijn opgezet.

Voor ons staat in ieder geval vast, dat een succesvolle aanpak van het probleem van de langdurig werklozen alleen maar zin heeft als de sociale partners en de overheid met elkaar één lijn trekken. En het trekken van die lijn is dringend noodzakelijk. Het is ondenkbaar en onaanvaardbaar dat wij erin zouden berusten dat 250.000 mensen definitief aan de kant worden gezet.

De overheid zal én met maatregelen én met geld moeten bijspringen, vooral op het punt van de om-, her- en bijscholing. Het beroepsonderwijs kan en moet een essentiële rol vervullen bij het voorkomen van jeugdwerkloosheid en het bevorderen van economische groei. Het leren van een goed beroep is aantrekkelijk voor de jongeren en voor het bedrijfsleven, dat vaak om goed opgeleide beroepskrachten zit te springen. Kijk naar het onderzoek van de KNOV, waarin over 100.000 moeilijk vervulbare vacatures wordt gerept. De VVD vraagt, ook ten aanzien van de versterking van het beroepsonderwijs, om een beleidsintensivering van de kant van het kabinet, met name ten aanzien van een knelpunt, zoals dat in die sector van het onderwijs zelf wordt ervaren (motie).

In menige discussie over de werkgelegenheid wordt de bijdrage, die het midden- en kleinbedrijf daaraan geeft,

fors onderbelicht. Het midden- en kleinbedrijf neemt een centrale plaats in in ons economisch bestel.

Voor de zelfstandige is het van levensbelang dat de overheid een beleid voert, waarin recht wordt gedaan aan de drie functies, die het ondernemersinkomen heeft, te weten: consumeren, reserveren en investeren.

Bij dat alles dient dan nog bijzondere aandacht te worden gegeven aan zelfstandigen zonder personeel, omdat dat deel van het midden- en kleinbedrijf dikwijls nog met bijzondere problemen wordt geconfronteerd of niet kan profiteren van algemene maatregelen voor het totale bedrijfsleven. Zo profiteren de zelfstandigen zonder personeel slechts in geringe mate van de verlaging van de sociale premies, die het kabinet voor 1987 heeft voorgesteld. Een ander knelpunt dat dreigend op de zelfstandige ondernemers afkomt, is het nieuwe studiefinancieringsstelsel, waarin de inkomensgrens van de ouders en de rol van het eigen vermogen, dat voor de zelfstandige ondernemersvermogen is, door het kabinet onvoldoende wordt onderkend. Het kabinet heeft in de meerjarenraming voor 1987 100 miljoen uitgetrokken voor het midden- en kleinbedrijf inclusief de landbouw. Het is ons niet duidelijk geworden waarom daar tot 1987 mee moet worden gewacht, temeer omdat het kabinet in 1986 50 miljoen overhoudt aan de afschaffing van de negatieve aanslag van de WIR en f 50 miljoen aan het niet doorgaan van de verhuiskostenregeling. Ik vraag het kabinet daarom om ook voor 1986 aan een aantal knelpunten voor het midden- en kleinbedrijf en landbouw extra financiële aandacht te geven en in het overleg met het bedrijfsleven nader te bepalen welke knelpunten kunnen worden aangepakt (motie).

4. ZORG EN MAATSCHAPPELIJKE INFRASTRUCTUUR

De pas op de plaats, die is gemaakt met de zorgtaak van de overheid, heeft geenszins geleid tot een ernstige verstoring van de sociale toestand in Nederland.

Het is van tweeën één: of wij zijn bereid onze samenleving opnieuw in te richten en werken daar dan ook op alle terreinen aan mee, of wij laten alles bij het oude. Het is onmiskenbaar dat er in de PvdA een belangrijke vleugel is, die alles bij het oude wenst te laten. Die niet veel verder komt dan geweeeklaag over inkomensverschillen, die in Nederland tot de kleinste ter wereld behoren.

Ik wijs nog eens op de inkomensnotitie van de minister van Sociale Zaken. Daaruit blijkt dat de belasting- en subsidieschroef zo is dolgedraaid, dat loonsverhoging in een aantal gevallen leidt tot verslechtering in plaats van dat men er op vooruit gaat. De verschillen tussen minimum enerzijds en modaal, 1,5x en 2x - modaal zijn langzamerhand verschrompeld. Nergens ter wereld, zo blijkt uit onderzoek van professor Thierry, wordt zo weinig het beginsel van loon naar prestatie toegepast als in Nederland.

Hoelang wil de PvdA de afstraffing van extra inspanningen, met alle negatieve effecten vandien, eigenlijk volhouden? Gelukkig is er ook een aan kracht winnende stroming van mensen in die partij, die zich positief tegenover ingrijpende veranderingen opstelt. Die meedenkt over bijvoorbeeld de verandering van het sociale zekerheidsstelsel, het belastingsysteem en de bureaucratie, zonder bij voorbaat alles te blokkeren omdat er geringe verschuivingen in de inkomensverdeling door ontstaan. De ware progressieven in dit land hebben binnen de PvdA helaas nog niet de overhand.

4.1 Sociale zekerheid

De plannen om het stelsel van sociale zekerheid te

herzien, hebben geleid tot een storm van kritiek. Kritiek op een aantal onderdelen van zo'n wijziging is uiteraard mogelijk, maar dat er een structurele wijziging en versobering noodzakelijk is, lijdt voor ons geen twijfel. In internationaal opzicht staat Nederland, ook na de stelselherziening, nog voorop. In de Financiële Nota Sociale Zekerheid 1986 staan de resultaten van een internationale vergelijking van minimumuitkeringen. Daaruit blijkt dat de Nederlandse netto sociale minimumuitkeringen in alle gevallen aanzienlijk hoger liggen dan de vergelijkbare uitkeringen in het buitenland. Dat is uiteraard geen reden om de minima vervolgens maar vogelvrij te verklaren. Het maakt echter wel duidelijk dat het beeld van afbraak van de sociale zekerheid, dat sommigen oproepen, niet klopt met de werkelijkheid.

4.2 Volksgezondheid

Mijn fractie heeft de afgelopen jaren steeds sterk gepleit voor kostenbeheersing. Dat dat nodig is, blijkt onder meer uit het feit dat de kosten van 1973 tot 1983 stegen van zo'n 14 tot maar liefst 33 miljard! In december 1984 heeft het Instituut Onderzoek Overheidsuitgaven een rapport uitgebracht, waarin wordt gesteld dat er minder overheidsregulering en meer ruimte voor het marktmechanisme moet komen, hetgeen tot kostenbeheersing zou leiden. Wij sluiten ons daarbij van harte aan. Zou het kabinet een reactie op dit rapport willen geven?

5. BUITENLAND

5.1 Vrede en veiligheid

Na een ernstige impasse, lijkt in de Oost-West verhouding weer schot te komen. De VS hebben sinds maart 1984 een aantal concrete voorstellen tot wapenvermindering in Genève gedaan, die wegens de vertrouwelijke aard buiten de publiciteit zijn gebleven. Recent is er, na een lange tijd van afwijzing, ook beweging in de Sovjet-positie gekomen. De voorstellen van Gorbachov zijn wellicht een kleine stap in de goede richting, maar zeker nog geen eindoplossing. De VVD blijft hopen dat de USSR bereid zal zijn tot het sluiten van een verdrag over tweezijdige vermindering van kernwapens voor de middellange afstand. De dialoog zal hopelijk een belangrijke impuls krijgen door de voorgenomen ontmoeting van de president van de Verenigde Staten met de leider van de Sovjet-Unie. Overdreven verwachtingen, zo leert het verleden, zijn echter niet op hun plaats. Daarvoor zijn de werkelijke tegenstellingen nog steeds te groot. Maar onze veiligheid is ten zeerste gebaat bij een positief verloop van de ontwikkelingen in de Oost-West verhouding. De nucleaire en conventionele opbouw van de strijdkrachten van de Sovjet-Unie blijft uitzonderlijk hoog en al jarenlang verloopt de ontwikkeling van de krachtsverhoudingen voor het Westen in ongunstige zin.

Behalve een uit een oogpunt van verdediging volkomen overbodige opbouw van haar militaire macht, laat de Sovjet-Unie ook een allesbehalve vredes- en mensenrechtenlievend gedrag zien. Zij schrikt er niet voor terug direct of indirect, zelf of door middel van van haar afhankelijke staten, in te grijpen in landen die zij daartoe zwak genoeg acht. De afschuwelijke ontwikkeling in Afghanistan is daarvan het meest recente voorbeeld. In dat land zijn naar schatting reeds meer dan één miljoen doden gevallen en 4,5 miljoen mensen naar het buitenland verdreven. Bewapening en gedrag van de Sovjet-Unie vormen voor West-Europa en dus voor ons een reden tot grote zorg.

Volgende week debatteren wij in deze Kamer over de brief van het kabinet inzake enkele beheersaspecten, die nader onderdeel zullen uitmaken van een overeenkomst met

de VS inzake de eventuele plaatsing van kruisvluchtwapens in Nederland. In onze eerste reactie hebben wij gesteld dat de inhoud van de brief volledig past binnen het kader van het NAVO-verdrag en binnen de bestaande NAVO-consultatieprocedures. Nederland zal geen uitzonderingspositie gaan innemen en zal zich daarmee solidair met de bondgenoten opstellen. Daarmee is, wat de VVD betreft, tegemoet gekomen aan één van de meest fundamentele eisen die een goed vredes- en veiligheidsbeleid stelt. In tegenstelling tot wat door sommigen wordt geopperd in het kader van de plaatsingsdiscussie, zijn er naar het oordeel van de Raad van State, het kabinet en de VVD geen overtuigende argumenten voor de stelling, dat plaatsing van kruisvluchtwapens strijdig met de Grondwet zou zijn. Op grond van het voorgaande is de VVD van mening, dat het kabinet door moet gaan op de ingeslagen weg. Dat betekent een consequente uitvoering van het 1 juni besluit van vorig jaar. Overigens vormt de noodzaak van uitvoering van het 1 juni besluit geen enkele reden om te huichen.

Het zou ook de VVD een lief ding waard zijn als Nederland en de NAVO uiteindelijk zouden kunnen besluiten om geen of slechts een beperkt aantal kernwapens voor de middellange afstand te plaatsen.

Hetzelfde principe van solidariteit moet ook het beleid inzake de kernwapentaken bepalen. Of zoals de minister van Defensie het afgelopen zaterdag uitdrukte: „De Nederlandse (defensie-)politiek moet er niet op gericht zijn alle kansen te benutten om apart te staan.” (einde citaat). Ons land dient geen wijzigingen in zijn kerntaken aan te brengen zonder goed overleg met de bondgenoten. Nederland moet een betrouwbare partner in de NAVO blijven en niet uit binnenlandse, partijpolitieke overwegingen lasten naar andere bondgenoten doorschuiven. Wij wachten de voorstellen af, die het kabinet in de toekomst zal doen en zullen deze zodanig kritisch tegemoet treden.

5.2 Ontwikkelingssamenwerking

Onze ontwikkelingsinspanning dient op een hoog peil te blijven en rekening te houden met tal van uiteenlopende situaties in de wereld. In 1986 zal het kabinet erin slagen om anderhalf procent van het herschatte (dat wil zeggen: naar boven bijgestelde) netto nationaal inkomen te besteden aan ontwikkelingssamenwerking. Ook op dit punt wordt het VVD-programma waargemaakt. Dat in samenhang hiermee het probleem van het zogenaamde „stuwmeer” wordt opgelost, is eveneens een goede zaak.

5.3 Internationale economische betrekkingen

Nederland zal moeten inspelen op die economische structuurveranderingen in de rest van de wereld. Uit Amerika waaien geruchten over protectionistische maatregelen, onder andere gericht tegen het Nederlandse staal. De landen in Latijns-Amerika hebben torenhoge schulden, die zij mede proberen terug te betalen door minder te importeren. Dat is goed voor onze banken, maar slecht voor onze exporteurs. Aan de Perzische Golf wordt een grote petrochemische industrie op gang gebracht. Wat betekent dit voor de onze? Er werken immers honderdduizenden mensen in de Nederlandse chemie. Japan vormt een formidabele industriële uitdaging, vooral op het gebied van de micro-electronica. Kan Philips die uitdaging aan? Welke handelspolitiek moeten wij temidden van al deze ontwikkelingen volgen? Hoe arbitreert het kabinet tussen de belangen van handel en industrie, tussen die van banken en van exporteurs? Ik vraag het kabinet ons een nota te sturen, een handelspolitieke nota, waarin deze en aanverwante problemen worden behandeld. Dat maakt het mogelijk dat wij daarover op ruimere wijze kunnen spreken dan nu mogelijk is.

In de eerste helft van 1986 bekleedt Nederland het voorzitterschap van de Raad van Ministers van de EG. Wij hebben daarover een nota gekregen van de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken. Daarin staat dat de opdracht aan het Nederlandse voorzitterschap samengevat kan worden met: werkzaam te zijn aan de versterking van de cohesie van de Gemeenschap van de Twaalf. Graag zouden wij van de minister-president vernemen hoe hij denkt deze opdracht in hoofdlijnen te gaan voeren.

6. SLOT: DE TOEKOMST ZIET ER VOOR IEDEEREEN BETER UIT

Vorig jaar heb ik gesproken over de noodzaak van meer „zelfsturing” in de maatschappij, over de noodzaak van het inspelen op bestaande trends. Dat vereist een duidelijke en vooral consistente beleidsvisie voor de middellange- en lange termijn. Naar mijn mening bestaat het kernpunt van de politieke discussie voor de jaren tachtig en daarna uit de vragen: is men van mening dat er nog vele vernieuwingen noodzakelijk zijn en zo ja, hoe consequent en consistent verbindt men daar politieke gevolgen aan? Op grond van wat tot nu toe bekend is geworden aan middellange- en lange termijnvisies, zouden we kunnen stellen dat het draagvlak voor die modernisering groeit, maar dat men daar nog lang niet altijd voldoende of de juiste gevolgen aan verbindt.

Onze coalitie-partner, het CDA, gaat op een aantal terreinen de door ons gewenste richting uit. Ik denk daarbij bijvoorbeeld aan het financieel-sociaal-economisch beleid, de grote operaties en de buitenlandse politiek. Wél beseffen wij op sommige terreinen een grote mate van gevoeligheid voor het verzet, dat belangengroepen tegen veranderingen op deze terreinen ontwikkelen. Ik denk dat binnen het CDA de toekomstige problemen wel worden onderkend, maar dat de mate van verandering, die nog noodzakelijk is in en voor de toekomst, wordt onderschat. Op een aantal andere terreinen echter bestaan principiële verschillen van inzicht. Vanuit de door mij in mijn inleiding aangegeven keuze om de individuele mens met zijn of haar wensen centraal te stellen, willen wij zodanige veranderingen tot stand brengen, dat een eigen keuze van de burger mogelijk wordt gemaakt. Ik noem in dit opzicht vraagstukken als dat op het gebied van de media, de gelijke behandeling en euthanasie.

Met de lange termijnvisie van de hoofdstroom binnen de PvdA blijkt het droevig gesteld. Men hinkt op vele gedachten en zit gevangen in het zelf gesponnen web van opvattingen uit de jaren zestig en zeventig. Het is inderdaad „zandkastelen bouwen op de vloedlijn van de informatiesamenleving”, zoals een commentator dat onlangs treffend omschreef. Het gedachtengoed van de PvdA voor onze toekomst is een mengeling van conservatisme in de vorm van vervlogen progressiviteit en een ontluikend begrip voor de toenemende complexiteit van de samenleving. Dat deze mengeling niet bepaald garant staat voor een consistent beleidspakket, zal niemand verbazen. Enerzijds wordt er gemikt op een hogere economische groei, anderzijds wordt niets nagelaten de ondernemers de stuipen op het lijf te jagen met plannen en regelgeving.

Enerzijds worden er krokodilletranen gehuild over de hoge marginale druk waarmee ook de lagere inkomens geconfronteerd worden, anderzijds wordt niet geschroomd te speculeren over belasting- en premieverhoging en nieuwe inkomensafhankelijke regelingen. Enerzijds wordt gepleit voor technologische vernieuwing, anderzijds mogen tal van vernieuwingen niet doorgaan omdat ze maatschappelijk onaanvaardbaar zouden zijn. Uit deze voorbeelden moge de inconsequentie en inconsistentie van de opvattingen bin-

nen de PvdA blijken. Men ziet wel in dat er wat moet veranderen, maar men durft of kan daar geen vergaande gevolgen aan verbinden. Dat de toekomst van iedereen is, moge juist zijn. Maar of de burgers met de toekomst van de PvdA achteraf bezien erg gelukkig zullen zijn, valt in hoge mate te betwijfelen.

Internationale en nationale ontwikkelingen geven reden tot optimisme. De VVD heeft een politieke analyse die consequent en consistent inhaakt op die ontwikkelingen. Vrij van dogma's en vooruitstrevend is de VVD bereid bestaande instituties ter discussie te stellen en de politieke verantwoordelijkheid voor noodzakelijke veranderingen te dragen. Dat hebben we in deze periode samen met het CDA gedaan, we zullen dat ook in een volgende periode graag met het CDA continueren.

De technische en maatschappelijke ontwikkelingen rekenen in hoog tempo af met de uit het verzuilingstijdperk overgebleven structuren. De burger wil een geloofwaardig perspectief voor zijn toekomst. De VVD geeft dat perspectief. Niet slechts voor bepaalde groepen, maar voor iedereen ziet de toekomst er met het door de VVD voorgestane beleid beter uit.

Het betreft hier een verkorte versie van de bijdrage van de fractievoorzitter.

De volledige tekst kan schriftelijk worden opgevraagd bij de afdeling Voorlichting, Binnenhof 1a, 2500 AA Den Haag.

Inbreng van dr R.W. de Korte bij de algemene politieke en financiële beschouwingen 1986

Economische groei

Ombuigen en herstel van groeivermogen gaan hand in hand. Begin 1980 was de groeivoet van onze economie gezakt tot de helft van die van de EEG-landen. In 1985 is die weer terug op het gemiddelde EEG-niveau. Een omgebo-gen gulden is geen verloren gulden. Eén gulden minder voor de overheid, is een daalder meer voor de markt. Een economische groei van 2% voor 1986 is als vertrekpunt goed, maar als doel om naar te streven onder de maat. Daarmee lossen we het werkloosheidsprobleem niet binnen afzienbare tijd op. Meer economische groei is de kernop-gave voor het komende beleid.

Conjuncturele stimulering zal daarbij niet baten. Dat soort maatregelen zijn voor onze open, kleine economie marginaal. Naast structurele versterking van de aanbodzijde van onze economie is alleen een in EEG-verband gecoördi-neerde stimulans verantwoord. Dat laatste onder strikte financiële randvoorwaarden. De binnenlandse (conjunctu-rele) ruimte moet zoveel mogelijk worden aangewend ter oplossing van de knelpunten om tot een structurele groei van 3% of meer te komen. Knelpunten zijn: de nog steeds zwakke uitbreidingsinvesteringen, de nog onvoldoende industriële vernieuwing, de achtergebleven infra-structurele voor-zieningen en de veel te grote „wig" tussen bruto-arbeidskos-ten en netto-verdiensten voor de werknemers. Zonder aan-pak van die knelpunten komt er geen structurele groeivoet van 3% of meer. Zonder een groeivoet van 3% of meer komt er geen afdoende oplossing van ons werkloosheidsvraag-stuk.

Bedrijfsinvesteringen en vernieuwing

Er is veel goeds te vertellen over onze economie. Er resteren echter ook grote onevenwichtigheden, zoals de

zeer hoge werkloosheid (hoewel met dalende tendens), het persistent hoge betalingsbalansoverschot en de (bij de besparingen) achterblijvende bedrijfsinvesteringen. Hierin zit een samenhang. Als de uitbreidingsinvesteringen (met hoge importquote) aantrekken, vermindert het overschot op de lopende rekening. De zich uitbreidende investeringen zorgen voor nieuwe duurzame werkgelegenheid.

De huidige bruto-investeringsquote voor bedrijven (excl. woningen) zou met zo'n 50% dienen te stijgen van 10% naar 15% (aan het eind van de volgende kabinetsperiode). Dat lijkt ons essentieel voor een groei van 3% of meer. Voor meer uitbreidingsinvesteringen bij de bedrijven moet aan vier voorwaarden worden voldaan: voldoende winst, meer onderzoek en ontwikkeling (R en D), meer complementaire overheidsinvesteringen, en een standvastig bestuurlijk kader dat investeerders vertrouwen geeft.

De PvdA-recepten, zoals een werkweek van 32 uur, het verminderen van de steuninstrumenten voor het bedrijfs-leven met 12 mld in de komende 4 jaar, plus een gefor-ceerde vraagstimulering lijken niet bevorderlijk om het ver-trouwen van investeerders te wekken. Op de langere ter-mijn is een gezond begrotingsbeleid, datgene wat investee-rders het meeste vertrouwen geeft.

Gezien het belang van R en D en de uitgaven hieraan in vergelijking met de ons omringende industrielanden, beveelt de VVD voor de komende periode aan de INSTIR-regeling uit te breiden met:

- een groeistimuleringscomponent om de toename van R en D-activiteiten te bevorderen (bijv. 30% extra INSTIR-premie voor meer-activiteiten);
 - afschaffing van de huidige bovengrens voor premiëring (zodat alle R en D-kosten boven f 600.000 p.j. met 15% worden gepremieerd). Daarmee worden ook de grotere bedrijven met veel R en D-activiteiten gestimuleerd.
- Dit past goed bij een beleid van omschakeling van defen-sieve steun (aanschaffing negatieve WIR) naar offensieve sti-mulering (meer INSTIR). Bij de afschaffing van de negatieve WIR wil de VVD overigens dat de knelpunt-situaties bij KMB, land- en tuinbouw (incl. coöperaties), investeerders met in uitvoering zijnde projecten, starters en zeescheep-vaart afdoende geregeld worden.

Overheidsinvesteringen

Overheidsinvesteringen kunnen een aanzienlijke uit-straling op onze economie hebben. Hierbij kan gedacht worden aan investeringen ter versterking van de transportin-frastructuur, de transitopositie van Nederland en de informa-tietechnologie. Vooral op dit terrein staan in de komende jaren aanzienlijke investeringen op stapel op het raakvlak van overheid en bedrijfsleven. De rol van de overheid bij deze projecten met uitstralingseffecten is in eerste instantie voorwaardenscheppend (de overheid geeft „een duwtje", neemt knelpunten weg, geeft bestuurlijke ondersteuning), maar zal in de meeste gevallen zich ook moeten uitstrekken tot daadwerkelijke financiële betrokkenheid.

In 1986 wordt voor 250 mln aan Staatsdeelnemingen afgestoten. De opbrengst gaat in 1986 geheel op in het financieringstekort. De VVD-fractie meent dat de opbrengst in de periode '87-'90 (ca. 1 mld) voor de helft (dus ca. 0,5 mld) gebruikt zou moeten worden voor een „revolving fund" voor productieve overheidsinvesteringen met uitstralingseffecten en diende daartoe een motie in. Deze 0,5 mld zal uiteindelijk een veelvoud aan infrastructuur-investeringen uitlokken door het aandeel van de particuliere sector en de overige publieke instellingen (als PTT en Gemeenten) dat daar bij geteld moet worden.

De overheidsinvesteringen van de gemeenten bevinden zich de laatste jaren op een relatief laag niveau, zowel door verzadigingsverschijnselen (bedrijfsterreinen, zwembaden etc.) als door het complementaire karakter van de gemeentelijke investeringen in relatie tot de achterblijvende particuliere investeringen. Aangezien meer groei meer particuliere investeringen en dus meer complementaire gemeentelijke investeringen zal vereisen, wil de VVD-fractie een extra bedrag (50 mln) toegevoegd zien aan het Gemeentefonds. Dit ter compensatie van de rente voor kapitaaluitgaven van die gemeenten, die hun complementaire investeringsinspanningen willen verhogen (Polakronde).

Bruto-netto traject en koopkracht

Van elke extra verdiende gulden in het traject tussen minimum en modaal geldt, dat tenminste zeventig cent, maar meestal meer wordt afgeroomd. Dat uitkeringsgerechtigden bij het aanvaarden van betaalde arbeid worden geconfronteerd met de sterkste toeneming van de marginale druk van belastingen, premies en subsidies, is geen stimulans tot het weer actief worden. Dat een modale vakman (door het aflopen van de individuele huursubsidie bij zijn inkomen) van de extra verdiende gulden slechts twintig cent overhoudt, is geen bijdrage tot zijn dynamiek in het arbeidsproces. Dit alles is de straf voor de goede daden van de politiek uit het verleden.

Naast de forse premieverlaging voor 1986, zullen in een volgende kabinetsperiode stellig ook de belastingtarieven en de inkomensafhankelijke subsidies omlaag moeten. Met het één kan het ander gefinancierd worden en de marginale druk wordt er dubbel door verlaagd.

Tijdens het debat over de Voorjaarsnota 1985 vroeg de VVD-fractie om een lastenverlichtingspakket voor de burgers in 1986 van 2,5 mld (1 mld premieverlichting en 1,5 mld belastingverlichting). Het kabinet heeft wat betreft de omvang - door 3 mld premieverlichting - ruim aan onze wensen voldaan. Voor de middengroepen heeft deze zelfs een nog beter koopkrachtresultaat tot gevolg dan in geval van het VVD-voorstel. Toch bergt de eenzijdige keuze van premieverlaging risico's in zich. Was het niet beter geweest om geen tekort van 700 mln in de fondsen in 1986 te laten ontstaan? Het CPB meent dat het nu waarschijnlijk is, dat in 1987 de premies zullen moeten worden verhoogd. De werkgevers vrezen dat door dit „jo-jo“-effect hun lasten in 1987 aanmerkelijk zullen worden verhoogd. Een tweede risico is een negatieve koopkrachtontwikkeling voor de groepen, die niet profiteren van premieverlaging, zoals de ongehuwde ABP-gepensioneerden, VUT-gerechtigden, invaliditeitspensioenen en weduwen overheids personeel; een groep van 300.000 mensen.

De groep is echter aanzienlijk groter. De meeste gepensioneerden uit het bedrijfsleven profiteren evenmin van premieverlichting voor het aanvullende pensioendeel (boven de AOW). Wat denkt het kabinet hieraan nog te kunnen doen? Het VVD-pakket (Voorjaarsnota 1985) zou al deze groepen overigens precies op koopkracht gehouden hebben.

Langdurig werklozen

Een groep van 250.000 personen (een derde van de totale werkloosheid), is reeds langer dan 2 jaar werkloos. Hun aantal is in 1 jaar met 34.000 toegenomen. Het gaat om mensen met een notoir scholingsgebrek. Het zijn „kansarmen“ die daardoor „kansloos“ geworden zijn. De 30.000 openstaande, onvervulde vacatures gaan per definitie aan hen voorbij.

De VVD stelt een project voor, met als doel ca. 10.000 langdurig werklozen (boven 23 jaar) op jaarbasis te heractiveren door scholing. Daarvoor is 50 mln nodig in 1986 en structureel 100 mln. De organisatie moet gezamenlijk gebeuren door overheid (ARBVO, GAB's, GSD's) en (grotere) werkgevers.

Het principe is, dat er een mentor-werkgever met een onvervulde vacature wordt gezocht. De betrokken langdurig werkloze krijgt een scholingsaanbod van één jaar, bij één van de Centra voor Vakopleiding (CVV's) of de bedrijfs-school van het bedrijf of „on the job“. De scholingskosten worden (tot bijv. f 4000) vergoed, waarbij de werkloze zijn uitkeringsniveau gedurende dat jaar behoudt. Bovendien krijgt hij als prikkel een premie aan het eind van het jaar (tot bijv. f 1500) zodra hij of zij de scholing heeft voltooid. In het tweede jaar krijgt de betrokken werkloze een jaarcontract bij de mentor-werkgever en ontvangt normaal loon. De werkgever ontvangt een loonkostensubsidie (tot f 5000) gedurende dat jaar. Door het feit, dat de betrokkenen elkaar kennen, is de kans groot, dat de werkgever het contract verlengt. Mocht dit onverhoopt niet zo zijn, dan heeft de betrokken langdurige werkloze in elk geval zinvolle scholing ontvangen en afgemaakt en een jaar werkervaring, zodat zijn arbeidsmarktpositie duidelijke verbetering heeft ondergaan.

Collectieve uitgaven

In de periode 1983-1986 wordt de meerjarenraming voor de collectieve sector door de inspanningen van Kabinet en Kamer met 35 mld verlaagd. Zonder die ombuigingen zou de collectieve uitgavenquote in plaats van 67% NI in 1986 ca. 10%-punten hoger geweest zijn. De groei van het nationale inkomen zou meer dan volledig in beslag genomen zijn door de groei van de collectieve sector. Het financieringstekort van de gehele overheid zou naar ca. 17% opgelopen zijn, dus ca. 9%-punten hoger zijn dan nu nu voor 1986 wordt geraamd. Uitgaande van de op dat punt gehanteerde vuistregels zou de rentevoet in Nederland op 10 à 11% in plaats van 7% gelegen hebben. We weten dus wat er zou gebeurd zijn indien het kabinet Van Agt-Den Uyl-Terlouw de rit had uitgezet! Tegenover deze ombuigingen staan beleidsinvesteringen van 5,2 mld en exogene overschrijdingen van 7,4 mld, waarbij deze uitgavenoverschrijdingen van in totaal 12,6 mld vooral plaatsvonden bij de zuivere rijksuitgaven. Hierbij blijkt, dat de beheersbaarheid van de zuivere rijksuitgaven de hoogste aandacht blijft vergen.

Voor de VVD staat het terugbrengen van de omvang van de collectieve sector centraal. Daarvan afgeleid komen het financieringstekort en de belasting- en premiedruk aan de orde. Aangezien de uitgavengroei allesoverheersend is, kiest de VVD voor de komende kabinetsperiode een collectieve uitgavennorm van - 2% NI per jaar als vertrekpunt. De doorwerking van het huidige kabinetsbeleid doet de uitgaven (bij ongewijzigd beleid) van 1987-1990 met ¼% NI p.j. dalen. Dus moet er voor 1,25% NI p.j. omgebogen worden. Dat is 18 à 20 mld in de gehele periode 1987-1990, 2 à 4 mld meer dan de Min. van Financiën op grond van zijn norm voor het financieringstekort nodig acht. Maar dan zou er geen enkele ruimte voor belasting- en premieverlichting voor de burger zijn om diens koopkracht zoveel mogelijk op peil te houden en het bruto-netto traject te verminderen, in tegenstelling tot de mogelijkheden die de VVD daartoe biedt.

Samenvattend zijn de VVD-wensen voor 1986:

	kaseffect 1986	structureel
- Project Langdurig Werklozen (motie)	50 mln	100 mln
- Polak-ronde voor Gemeentefonds (motie)	25 mln	50 mln
- Beroepsonderwijs (motie) (eenmalige verbetering inventaris achterstand)	25 mln	-
- Grotere vrijstelling vermogensbelasting (amendement)	50 mln	50 mln
- Naar 1986 halen van WIR- compensatie-pot van 100 mln voor MKB/ Landbouw (motie)	100 mln	
- totaal	250 mln	200 mln
- ten onrechte geïncas- seerde maatregelen 1986	100 mln	50 mln
- VVD-Beleidsintensi- veringen t.o.v. kabinet	150 mln	150 mln

(Voor nadere informatie: Dr. R. W. de Korte, tel. nr. 070-614911, toestel 2650).

Waterkonijn in kamer

Afgelopen week is in de Kamer aan de orde geweest de behandeling van het wetsontwerp inzake muskusrattenvangers. Door deze behandeling is een einde gekomen aan een lange periode van onduidelijkheid.

Reeds jaren is er sprake van aanzienlijke schade aan waterstaatswerken (wegen, spoordijken), oogst en visserij. Het waterkonijn nl., is een holengraver en dientengevolge voor Nederland (grotendeels onder NAP) een schadelijk en gevaarlijk dier.

Oorspronkelijk werd de bestrijding ter hand genomen, soms door de Provincie, soms door Waterschappen en soms door het Rijk. Het was een zaak voor „premiejagers” en over het algemeen veel te ongecoördineerd. Uit opge-
maakte overzichten blijkt, dat tot augustus 1984 90.000 dieren gevangen zijn en dat tot augustus 1985 er wéér 90.000 gevangen zijn. Een oneindig verhaal dus, dat schreeuwt om een meer slagvaardige aanpak.

Deze spoedige behandeling, van het in mei ingediende wetsontwerp, is een stap in de goede richting.

De totnogtoe gebruikte vangstmethodes zijn eenvoudig en arbeidsintensief (klemmen en fuiken). Andere bestrijdingsmethoden, t.w. herintroductie natuurlijke vijanden, lok- en afweerstoffen, en toepassing van CO² zijn reeds geruime tijd in onderzoek.

Het behandelde wetsontwerp streeft naar een ge-coördineerde aanpak, en legt de verantwoordelijkheid bij de Provincie, hetgeen de VVD-fractie aanspreekt. Aanvullende activiteiten door Waterschappen, zijn natuurlijk altijd mogelijk.

Hoofdpunten uit het ontwerp zijn:

- Een permanent College van Overleg, waarin Rijk, Provin-

- cie en Waterschappen met elkaar zullen samenwerken;
- Er is overeenstemming voor de financiële verdeelsleutel;
- Financiële bijdrage van het Rijk bedraagt 80% van de kosten in niet of gering kwetsbare gebieden, 50% in kwetsbare gebieden;
- Totaal aantal vangers via dit voorstel: 91 (80.000 per vanger);
- De regeling geldt voor vier jaar.

De toezegging van de Minister om voor het aflopen van de vierjarige termijn de Kamer te informeren hoe m.n. op Provinciaal niveau deze tijdelijke maatregel uitpakt, maakt het voor de Kamer mogelijk om een vinger aan de pols te houden. De doelstelling van de VVD-fractie is om de continuïteit van de bestrijding te garanderen. Belangrijk is de toezegging, dat de deskundige vangers die nu actief zijn binnen een jaar een vaste overeenkomst krijgen aangeboden.

Dit geeft duidelijkheid en rechtszekerheid, hetgeen de bestrijding ten goede zal komen.

Overigens is de muskusrat c.q. het waterkonijn een zeer hygiënisch en lief dier. In delen van Europa wordt hij (m/v) zelfs als lekkernij genuttigd.

(Voor nadere informatie: de heer P.M. Blauw, tel. nr.: 070-614911, tst. 2116).

Rapport Teldersstichting nr. 55

Een dezer dagen wordt het nieuwste geschrift van de Prof. Mr. B.M. Teldersstichting (no. 55), getiteld: „Gemeenten tussen Rijk en Markt” gepubliceerd.

In dit geschrift wordt een aantal ingrijpende voorstellen gedaan om de financiële en bestuurlijke autonomie van de gemeenten te vergroten. Decentralisatie vergt sanering van de specifieke uitkeringen, deregulering, vergroting van het eigen belastinggebied van gemeenten, etc. In een tijd van bezuinigingen houdt decentralisatie tevens in, dat gemeenten minder zouden hoeven bezuinigen dan het Rijk.

U kunt dit geschrift gratis verkrijgen door onderstaande bon. ingevuld, te retourneren en in een enveloppe met postzegel voor 4 november a.s. aan

postbus 19027, 2500 CA 's-Gravenhage

(s.v.p. in blokletters invullen)

Naam :

Adres :

Woonplaats :

Postcode :

wil rapport nr. 55 ontvangen.